

Bemærkninger til lovforslaget.

Under et møde med repræsentanter for regeringen den 5. maj 1958 fremsatte de danske mejeriforeningers fællesorganisation ønske om gennemførelse af en hjemmemarkedsordning for mælk og mejeriprodukter. Det af organisationen fremsatte forslag gik ud på, at hjemmemarkedsprisen for konsummælk og -fløde fastsættes på basis af en afregningspris for smør på mindst 7 kr. pr. kg. Endvidere foresloges en margarineafgift og en forhøjelse af hjemmemarkedsprisen for smør med et til en sådan afgift svarende beløb.

Baggrunden for forslaget var ønsket om at løsrive de pågældende hjemmemarkedspriser fra den bestående sammenhæng med eksportpriserne for smør og derved sikre et rimeligt prisniveau på hjemmemarkedet for disse produkter.

Det har gennem årene været et knæsat princip, som også landbruget har lagt stor vægt på, at hjemmemarkedspriserne følger eksportpriserne. I lange perioder har dette princip dog været fraveget. Dette gjaldt således under de krisebetonede smørordninger i 1930'erne, hvor der delvis med statstilskud opretholdtes en højere hjemmemarkedspris end svarende til eksportprisen.

Princippet var ligeledes fraveget under den 2. verdenskrig og i de 2 første efterkrigsår, da der fastholdtes en lavere hjemmemarkedspris end eksportprisen, samtidig med at der var garanteret producenterne en fast pris.

Fra efteråret 1947, da vilkårene for den internationale samhandel syntes at nærme sig en normalisering, genindførtes princippet om at lade hjemmemarkedspriserne følge eksportpriserne. For at undgå en deraf følgende forhøjelse af hjemmemarkedspriserne ydede staten dog i en årrække tilskud til forbrugerpriserne for konsummælk og -fløde samt smør. Efter en gradvis afvikling bortfaldt disse tilskudsordninger helt i 1955, og siden da har alene de gennemsnitlige opnåede eksportpriser for smør, udtrykt ved det af mejeribrugets smørekspertudvalg ansatte afregningstal været bestemmende for priserne for mælk og mejeriprodukter, der sælges på hjemmemarkedet.

Fra mejeribrugets side gøres det gældende, at forudsætningen for dette princip må være en fri prisdannelse på verdensmarkedet. Denne forudsætning skønnes imidlertid ikke mere at være tilstede, idet den internationale smørhandel i stadig højere grad er præget af subsidier, importbegrænsninger og andre foranstaltninger, der meget ofte påfører

den danske smørekspert ganske urimelige og særdeles tabgivende vilkår.

Da forslaget til en hjemmemarkedsordning ifjor blev fremsat af fællesorganisationen, var det med det katastrofale sammenbrud af smørmarkedet som aktuel baggrund. Eksportprisen for smør lå på det tidspunkt omkring 3,50 kr. pr. kg, hvilket var ensbetydende med tilsvarende lave priser på hjemmemarkedet, hvorved mejeribrugets vanskeligheder yderligere forstærkedes samtidig med, at det var til økonomisk fordel for den øvrige befolkning.

Siden forslagets fremsættelse har regeringen ført en række forhandlinger med fællesorganisationen, der herunder har fremsat forslag om, at også salget af smør på hjemmemarkedet omfattes af ordningen, dog med det forbehold, at hjemmemarkedsprisen for smør kan ansættes på et andet og lavere niveau end de foreslåede 7 kr., såfremt afsætningsmæssige hensyn gør det formålstjenligt. Endvidere har fællesorganisationen peget på det principielt ønskelige i, at også ost og mælkekonserves, der sælges på hjemmemarkedet, inddrages under ordningen, således at alt smørfedt, der under den ene eller den anden form sælges på hjemmemarkedet, omfattes af ordningen.

Efter at der tillige er ført forhandlinger med landbrugsrådet, de samvirkende danske landboforeninger, de samvirkende danske husmandsforeninger samt danske konsummælkmejeriers fællesrepræsentation, har samtlige fornævnte organisationer givet tilslutning til fremsættelsen af nærværende lovforslag, som regeringen derefter har besluttet at fremsætte.

Lovforslaget tilsigter, at der for mælk og fløde samt produkter heraf på hjemmemarkedet kan opnås en pris svarende til et afregningstal for smør på 6 kr. pr. kg, og at der til gennemførelse heraf gives landbrugsministeren bemyndigelse til at lade opkræve en afgift af alt smørfedt, der sælges på hjemmemarkedet, og at fastsætte regler for disse afgiftsbeløbs fordeling på den samlede produktion af smørfedt, således at det eventuelle provenu af ordningen kommer hele mælkeproduktionen tilgode.

Det vil ikke være muligt på forhånd at opgøre, hvor store afgiftsbeløb der vil indgå i den i § 4 omhandlede fond, idet dette ganske vil afhænge af, hvor meget den gennemsnitlige eksportpris for smør vil komme til at ligge under den foreslåede hjemmemarkedspris på 6 kr.